Κυριακὴ ΙΒ΄ Ματθαίου (Ματθ. ιθ΄, 16-26)
3 Σεπτεμβρίου 2006

Ὁ νέος τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου, ποὺ ἀναζητεῖ τὸν τρόπο νὰ γίνει μέτοχος τῆς αἰωνίου ζωῆς, μένει προσκολλημένος στὴν ἄποψη τοῦ τί ὀφείλει νὰ πράξει καὶ ὄχι τοῦ τί ὀφείλει νὰ εἶναι. Εἶναι βεβαίως μεγάλη ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ τὶ πρέπει νὰ πράξει, ἐπειδὴ λογίζεται ὡς μία ἐνέργεια τύπου καὶ ἀνάγκης, καὶ τοῦ τί ἔχει ὑποχρέωση νὰ εἶναι, ποὺ ἀποκαλύπτει τὴν οὐσία τῆς ἐνέργειας.

Ὁ Χριστὸς ὅμως δὲν ἦλθε γιὰ νὰ ἀποδείξει ἕνα σχέδιο, ἢ νὰ κατασκευάσει ἕνα καλούπι πράξεων ἀγαθῶν. Μήτε νὰ πεῖ ὅτι ἔτσι ἢ ἄλλιῶς πρέπει νὰ πραγματωθοῦν. Δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ μιὰ τυπικὴ ἐκτέλεση ἀγαθῶν καὶ καλῶν πράξεων. Ἄλλωστε δὲν θὰ εἶχε θέση ὁ λόγος Του, ποὺ ἀπευθύνεται στὸ νέο ἄνθρωπο πώς, «ἐὰν θέλει νὰ εἶναι τέλειος νὰ πάει νὰ πουλήσει τὰ ὑπάρχοντά του, νὰ τὰ μοιράσει στοὺς πτωχοὺς καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσει».

Ὁ νέος μας δέ, ἐνῶ μένει σ᾽ αὐτὸ τὸ πνεῦμα, τοῦ τί πρέπει νὰ πράξει, καὶ ἐνῶ στηρίζει αὐτὴ τὴν ἄποψη, ἐντούτοις ἔχει κάνει κάποια βήματα πρὸς τὸ ὀρθρό καὶ σωστό. Ἔχει δηλαδὴ ἀναγνωρίσει πὼς δὲν εἶναι ἀρκετὸ τὸ νὰ ἀπέχει ἀπὸ τὶς κακὲς πράξεις· νὰ μὴν ἔχει διαπράξει παρανομίες. Γιατὶ μιὰ τέτοια ἄποψη ὁμιλεῖ γιὰ ἀποχὴ μὲν ἀπὸ τὸ κακό, ἔχει δὲ ἀπραξία τοῦ καλοῦ.

Ὁ Χριστὸς στὸ Εὐαγγέλιό Του δὲν θέτει ἀπαγορευτικὰ καὶ δὲν βάζει ἐμπόδια καὶ «μὴ» στὸν ἀνθρώπινο βίο. Δὲν σταματάει μὲ κατασταλτικὰ μέσα τὴν κακὴ καὶ παράνομη πορεία τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν διατάζει γιὰ τὸ πρακτέο καὶ φευκτέο. Ἂν τὸ ἔκανε αὐτό, τότε ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐπιλέγει καὶ ν᾽ ἀποφασίζει ἐκεῖνος μόνος θὰ ἔσβηνε. Τέτοια ὅμως πρόθεση δὲν ἔχει ὁ Χριστός. Ἄλλωστε ὅλο τὸ οἰκοδόμημα τοῦ Χριστιανισμοῦ στηρίχθηκε ἐπάνω στὸ μεγάλο προνόμιο τοῦ ἀνθρώπου νὰ εἶναι ἐλεύθερος. Δὲν θὰ πρέπει βεβαίως νὰ λησμονοῦμε τὸ δικό Του λόγο «ὅποιος θέλει ἂς ἀκολουθήσει πίσω μου»· ποὺ πάει νὰ πεῖ ἁπλά, ὅποιος τὸ θελήσει μόνος του καὶ ἐλεύθερα, νὰ πάει κοντά Του καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσει.

Γι᾽ αὐτὸ οὐσιαστικὴ σημασία ἔχει τὸ τί εἴμαστε. Ἀπ᾽ αὐτὸ ἐξαρτᾶται καὶ τὸ τί πράττουμε ἢ τί ὀφείλουμε νὰ πράττουμε. Ὅταν λοιπὸν γνωρίζουμε καλὰ τὸν ἑαυτό μας· ὅταν γνωρίζουμε τὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ ποὺ ἀπευθύνεται στὸν ἑαυτόν μας καὶ ὅταν ταυτίσουμε μὲ τὸν Χριστὸ τὸν ἑαυτό μας, τότε γνωρίζουμε νὰ πράττουμε τὸ καλό.

Ἔτσι, ὁ νέος τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου γνώριζε μὲν τὶς ἐντολὲς καὶ τὶς φύλαγε. Ἄρα ἤξερε τί ἔπρεπε νὰ πράττει. Ὅμως ἐκεῖνο ποὺ τοῦ ἔλειπε ἦταν ἡ γνώση τοῦ ἑαυτοῦ του. Κι αὐτὸ συμπεραίνεται ἀπὸ τὸ γεγονὸς τῆς τυπικῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Ἔμεινε στὸ γράμμα τους καὶ τοῦ διέφυγε ἡ οὐσία.

Γι᾽ αὐτό, παρ᾽ ὅτι ὑπάρχει σ᾽ αὐτὸν ἡ ἐπιθυμία γιὰ μείζονα ἀρετή, ὅπως ἐκφράζεται μὲ τὸ ἐρώτημά του «τί μοῦ λείπει ἀκόμη;», ἐντούτοις φαίνεται πὼς ἀνέμενε μὲ τὴν ἀπάντηση τοῦ Χριστοῦ, «νὰ τοῦ λεχθεῖ κάποιο δύσκολο ἔργο, τὸ ὁποῖο ὅμως μὲ τὰ μεγάλα του πλούτη, θὰ μποροῦσε νὰ τὸ φέρει εἰς πέρας».

Νὰ λοιπὸν, ποὺ διὰ τῆς προσδοκίας του αὐτῆς, μένει συνεχῶς προσηλωμένος στὴν ἐφαρμογὴ ἑνὸς τύπου, μιᾶς ἐντολῆς γιὰ κάτι σπουδαῖο καὶ μεγάλο. Μονάχα ποὺ τὸ σπουδαῖο καὶ τὸ μεγάλο δὲν διατάσσεται μήτε ἐπιτάσσεται, ἀλλὰ πραγματώνεται μέσα στὴν ἐλεύθερη βούληση τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ἔρχεται ἡ θεία χάρη νὰ πλουτίσει εὐλογώντας το.

Καὶ τελικὰ ὁ νέος μας ἀπῆλθε λυπημένος, ὅταν ἄκουσε ἀπὸ τὸν Χριστὸ πὼς πρέπει ν᾽ ἀποχωριστεῖ τὰ ὑπάρχοντά του. Γιατί, ὅπως ἀκριβῶς σχολιάζει ὁ Ζιγαβηνός, «εἶναι ἀτελεῖς ἐκεῖνοι ποὺ γνωρίζουν καὶ ἐφαρμόζουν τὶς ἐντολές, ἐπειδὴ καὶ αὐτές εἶναι ἀτελεῖς διὰ τὴν ἀσθένεια τῶν ἀνθρώπων».

Θὰ προσθέταμε δὲ, ὅτι ἡ τυπικὴ τήρηση τῶν ἐντολῶν δὲν φτάνει, γιατὶ λογίζεται ὡς μία ἐνέργεια ἀνάγκης, κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς καὶ προβολῆς. Πρέπει νὰ γίνονται μὲ ἐλεύθερη καὶ ἀγαθὴ προαίρεση καὶ ἀγάπη καὶ τέλος νὰ ἔχουν ὡς σκοπὸ τὴ δοξολογία τοῦ Θεοῦ καὶ ὄχι τὴν δόξα τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὁ νέος τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου, γνωρίζει τί πρέπει νὰ πράττει· καὶ τὸ κάνει. Δὲν γνωρίζει ὅμως τί ὀφείλει νὰ εἶναι· καὶ πελαγώνει, γι᾽ αὐτὸ καὶ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν Χριστό. Γιατὶ εἶναι δύσκολο νὰ ἐγκαταλείψει τὸν τυπικὸ τρόπο πράξεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἐνστερνιστεῖ τὴν προσωπικὴ μετοχὴ σ᾽ αὐτές.

Ἐμεῖς νὰ μὴν ἀποθαρρύνθουμε ἀπὸ τὴν στάση τοῦ νέου τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ νὰ μὴν ὑπολογίσουμε τὶς ἀδυναμίες μας, μὰ νὰ καταλάβουμε τὸ τίμημα τῆς προσωπικῆς συμμετοχῆς. Νὰ προσφέρουμε τὸν ἑαυτόν μας μὲ τὴ θέλησή μας καὶ νὰ ἐνθυμούμαστε πάντα τὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ πώς, «ἐὰν στοὺς ἀνθρώπους αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο, στὸ Θεὸ ὅμως ὅλα εἶναι δυνατά. Γι᾽ αὐτὸ ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ, αὐτὸ τὸ δικό μας ἀδύνατο, τὸ κάνει δικό Του δυνατό».

Ἀρχιμ. Ν.Π.